

Απάντηση στο επιχείρημα: Τί έχετε να πείτε για τον Χίτλερ και τον Στάλιν; Αυτοί δεν ήταν άθεοι;

Το πνεύμα των καιρών μπορεί μεν να προχωρεί, και κατά κανόνα μάλιστα προς μια προοδευτική κατεύθυνση, αλλά η πρόοδος του συντελείται μέσω τεθλασμένης και όχι ομαλής πορείας, και συνεπώς ενίοτε σημειώνονται ορισμένες τρομακτικές οπισθοδρομήσεις. Τεράστιες οπισθοδρομήσεις, βαθύτατες και φοβερές, αντιπροσωπεύουν οι δικτατορίες του 20ού αιώνα. Είναι σημαντικό να διακρίνουμε τις απεχθείς προθέσεις ανθρώπων, όπως ο

Στάλιν και ο Χίτλερ, από τα μέσα και τις δυνάμεις που χρησιμοποίησαν στην προσπάθειά τους να επιτύχουν τους σκοπούς τους. Οι προθέσεις τού Χίτλερ δεν είναι αυταπόδεικτα περισσότερο φαύλες απ' όσο εκείνες του Καλιγούλα -ή ορισμένων Οθωμανών σουλτάνων, των οποίων τα συγκλονιστικά και ελεεινά κατορθώματα περιγράφει ο Νόελ Μπάρμπερ στο «Άρχοντες του χρυσού κέρατος». Ο Χίτλερ επιπλέον διέθετε όπλα και τηλεπικοινωνιακή τεχνολογία του 20ού αιώνα. Παρ' όλα αυτά, ο Χίτλερ και ο Στάλιν υπήρξαν πράγματι, σύμφωνα με οποιοδήποτε κριτήριο, εντυπωσιακά κακοί άνθρωποι.

«Ο Χίτλερ και ο Στάλιν ήταν άθεοι. Τι έχετε να πείτε για αυτό;». Τούτη η ερώτηση τίθεται με επιθετικό τρόπο και φορτισμένη με αγανάκτηση· βασίζεται δε στις εξής δύο παραδοχές: Όχι μόνο ο Στάλιν και ο Χίτλερ υπήρξαν άθεοι, αλλά και διέπραξαν τις φοβερές πράξεις τους επειδή ήταν άθεοι. Η πρώτη παραδοχή αληθεύει όσον αφορά τον Στάλιν, αλλά αμφισβητείται όσον αφορά τον Χίτλερ. Εντούτοις, η πρώτη παραδοχή είναι ούτως ή άλλως άσχετη, διότι η δεύτερη παραδοχή είναι ψευδής. Αποτελεί οπωσδήποτε λογικά ανακόλουθο συμπέρασμα εάν θεωρηθεί ότι προκύπτει από την πρώτη. Ακόμη κι αν αποδεχθούμε ότι ο Χίτλερ και ο Στάλιν ήταν αμφότεροι άθεοι, τότε αμφότεροι επίσης είχαν μουστάκια, όπως εξάλλου και ο Σαντάμ Χουσεΐν. Και τι μ' αυτό; Εδώ δεν μας ενδιαφέρει ούτε αν κάποιος συγκεκριμένος κακοί (ή καλοί) άνθρωποι υπήρξαν θρήσκοι ή άθεοι ούτε να καταμετρήσουμε τα «ανήθικα μυαλά» για να καταρτίσουμε δύο ονομαστικούς καταλόγους σε έναν διαγωνισμό αχρειότητας. Το

γεγονός ότι στην πόρπη της ζώνης που φορούσαν οι ναζί ήταν χαραγμένη η φράση «Ο Θεός μαζί μας» δεν αποδεικνύει τίποτε, ή τουλάχιστον όχι χωρίς πολλή περαιτέρω ανάλυση. Σημασία δεν έχει αν ο Χίτλερ ή ο Στάλιν ήταν άθεοι, αλλά εάν ο Αθεϊσμός ωθεί συστηματικά τους ανθρώπους στη διάπραξη του κακού. Απολύτως καμία ένδειξη δεν συνηγορεί υπέρ αυτού.

Δίχως αμφιβολία, ο Στάλιν ήταν πράγματι άθεος. Έλαβε τη μόρφωσή του σε μια ορθόδοξη ιερατική σχολή, και η μητέρα του δεν ξεπέρασε ποτέ την απογοήτευσή της που ο γιος της δεν έγινε τελικά ιερέας, όπως τον προόριζε -γεγονός το οποίο, σύμφωνα με τον Άλαν Μπούλοκ, διασκέδαζε πολύ τον ίδιο τον Στάλιν. Ίσως εξαιτίας της ιερατικής εκπαίδευσής του, ο ώριμος Στάλιν τήρησε δριμύτατη στάση απέναντι στη ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία, καθώς και στον Χριστιανισμό και τη θρησκεία γενικότερα. Αλλά δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο Αθεϊσμός του ήταν εκείνο που υποκινούσε τη βαρβαρότητά του. Πιθανότατα όμως ούτε και η προηγούμενη θεολογική εκπαίδευσή του αποτέλεσε παρόμοιο κίνητρο, εκτός αν κάτι τέτοιο συνέβη μέσω διδαχών που του ενστάλαζαν σεβασμό προς την απόλυτη πίστη, σεβασμό προς κάθε ισχυρή αυθεντία και την πεποίθηση ότι ο σκοπός αγιάζει τα μέσα.

Ο μύθος ότι ο Χίτλερ ήταν άθεος έχει καλλιεργηθεί τόσο επιμελώς ώστε πολλοί τον πιστεύουν χωρίς περαιτέρω εξέταση, ενώ οι απολογητές της θρησκείας τον προβάλλουν ανελλιπώς και προκλητικά. Το αν τούτο αληθεύει είναι κάθε άλλο παρά σαφές. Ο Χίτλερ γεννήθηκε από γονείς καθολικούς και ως παιδί πήγαινε σε καθολικά σχολεία και εκκλησίες. Βέβαια, το εν λόγω γεγονός δεν έχει μεγάλη σημασία καθαυτό· είναι βεβαίως δυνατόν να είχε εγκαταλείψει τον Καθολικισμό, όπως ο Στάλιν εγκατέλειψε τη ρωσική Ορθοδοξία αφότου έφυγε από το Θεολογικό Σεμινάριο της Τιφλίδας. Εντούτοις, ο Χίτλερ ποτέ δεν αποκήρυξε επισήμως τον Καθολικισμό του, και υπάρχουν διάσπαρτες ενδείξεις από την ιστορία της ζωής του ότι παρέμεινε θρήσκος. Ακόμη κι αν δεν ήταν καθολικός, φαίνεται ότι είχε διατηρήσει μια πίστη σε κάποιο είδος θείας πρόνοιας. Για παράδειγμα, στο βιβλίο του «Ο αγών μου» περιγράφει χαρακτηριστικά πώς αντέδρασε όταν άκουσε την είδηση της κήρυξης του Α' Παγκόσμιου Πολέμου: *«Έπεσα στα γόνατα και ευχαρίστησα τους Ουρανούς μέσα από τα βάθη της καρδιάς μου που με αξίωσαν να ζήσω σε τέτοιους καιρούς»*. Τούτο όμως συνέβαινε το 1914, όταν ο Αδόλφος Χίτλερ ήταν μόλις είκοσι πέντε ετών. Υπάρχει περίπτωση να άλλαξε αργότερα;

Το 1920, όταν ο Αδόλφος Χίτλερ ήταν τριάντα ενός ετών, ο στενός συνεργάτης του Ρούντολφ Ες, ο οποίος επρόκειτο αργότερα να γίνει υπαρχηγός του ναζιστικού

κόμματος, έγραφε σε μια επιστολή του προς τον πρωθυπουργό της Βαβαρίας: *«Γνωρίζω τον χερ Χίτλερ προσωπικά και έχουμε στενή σχέση. Πρόκειται για έναν σπάνιο και αξιοθαύμαστο χαρακτήρα, γεμάτο βαθιά ευγένεια- και είναι θρήσκος, ένας καλός καθολικός»*. Θα μπορούσε φυσικά να υποστηριχθεί ότι, εφόσον ο Ες έκανε τέτοιο τραγικό σφάλμα όσον αφορά τον «αξιοθαύμαστο χαρακτήρα» και «τη βαθιά ευγένεια» του Χίτλερ, ίσως έκανε λάθος και για τον «καλό καθολικό»! Ο Χίτλερ δύσκολα θα μπορούσε να περιγραφεί ως «καλός» σε σχέση με οτιδήποτε, πράγμα το οποίο μού θυμίζει το πιο κωμικό και θρασύ επιχείρημα που έχω ακούσει ποτέ προς υποστήριξη της άποψης ότι ο Χίτλερ πρέπει να ήταν άθεος. Συνοψίζοντας πολλές εκδοχές λοιπόν, το επιχείρημα έχει ως εξής: ο Χίτλερ ήταν κακός άνθρωπος, ο Χριστιανισμός διδάσκει την καλοσύνη, άρα ο Χίτλερ αποκλείεται να ήταν χριστιανός! Τότε η παρατήρηση του Γκέρινγκ για τον Χίτλερ, ότι *«μόνο ένας καθολικός θα μπορούσε να ενώσει τη Γερμανία»*, υποθέτω ότι αναφερόταν σε κάποιον με καθολική ανατροφή μάλλον, παρά σε κάποιον πιστό του Καθολικισμού.

Σε έναν λόγο του το 1933 στο Βερολίνο, ο Χίτλερ είπε: *«Είμαστε απολύτως βέβαιοι ότι ο λαός έχει ανάγκη και απαιτεί αυτή την πίστη. Έχουμε λοιπόν ξεκινήσει τον αγώνα εναντίον του αθεϊστικού κινήματος, και μάλιστα όχι απλώς μέσω κάποιων θεωρητικών διακηρύξεων: Θα το εξαλείψουμε»*. Ίσως τούτο υποδηλώνει απλώς ότι, όπως και πολλοί άλλοι, ο Χίτλερ «πίστευε στην πίστη». Σε ένα πολύ όψιμο όμως χρονικό σημείο της πορείας του, το 1941, είπε στον υπασπιστή του, στρατηγό Γκέρχαρντ Ένγκελ: *«Θα παραμείνω καθολικός για πάντα»*.

Ακόμη κι αν δεν παρέμεινε ειλικρινά πιστός χριστιανός, ο Χίτλερ θα αποτελούσε εντελώς ασυνήθιστη περίπτωση αν δεν επηρεαζόταν από τη μακραίωνα χριστιανική παράδοση του στιγματισμού των Εβραίων ως φονιάδων του Χριστού. Σε λόγο του στο Μόναχο το 1923, δήλωσε: *«Το πρώτο πράγμα που πρέπει να γίνει είναι να σώσουμε τη Γερμανία από τον Εβραίο, που καταστρέφει τη χώρα μας. [...] Θέλουμε να αποτρέψουμε την πιθανότητα να υποστεί η Γερμανία μας ό,τι υπέστη κάποιος Άλλος: Τη Σταύρωση»*. Στο βιβλίο του «Άντολφ Χίτλερ: Η οριστική βιογραφία», ο Τζον Τόλαντ έγραψε για τη θέση τού Χίτλερ σχετικά με τη θρησκεία κατά την περίοδο της «Τελικής Λύσης»: *«Εξακολουθώντας να αποτελεί αξιοσέβαστο μέλος της Εκκλησίας της Ρώμης, παρά την αποστροφή του για την ιεραρχία της, διατηρούσε μέσα του τη διδαχή της ότι ο Εβραίος ήταν ο δολοφόνος του Θεού. Η εξόντωση επομένως -εφόσον γινόταν μηχανικά, χωρίς*

βαναυσότητα- μπορούσε να συντελεστεί δίχως την παραμικρή τύψη από μέρους του, αφού ο ίδιος θα ενεργούσε απλώς ως το χέρι της Θείας Δίκης».

Το μίσος των χριστιανών για τους Εβραίους δεν αποτελεί αποκλειστικά παράδοση των καθολικών. Ο Μαρτίνος Λούθηρος ήταν επίσης φαρμακερά αντισημίτης. Στη Δίαιτα της Βορμς δήλωσε: «Όλοι οι Εβραίοι πρέπει να διωχτούν από τη Γερμανία». Έγραψε μάλιστα ένα ολόκληρο βιβλίο, «Για τους Ιουδαίους και τα ψεύδη τους», το οποίο πιθανόν επηρέασε τον Χίτλερ. Ο Λούθηρος περιέγραψε τους Εβραίους ως «οχιάς γεννήματα», και η ίδια έκφραση χρησιμοποιήθηκε από τον Χίτλερ σε έναν αξιοσημείωτο λόγο του στις 12 Απριλίου 1922, όπου μάλιστα επανέλαβε αρκετές φορές ότι είναι χριστιανός:

Το χριστιανικό μου συναίσθημα με στρέφει προς τον Κύριο και Σωτήρα μου ως μαχητή. Με στρέφει προς τον άνθρωπο ο οποίος, ζώντας σε αρχαίους χρόνους μέσα στη μοναξιά, περιστοιχιζόμενος από λίγους μόνο οπαδούς, κατάλαβε εν τέλει το ποιόν των Εβραίων και κάλεσε και άλλους για να πολεμήσουν εναντίον τους· και ο οποίος, μα την αλήθεια του Θεού, υπήρξε μέγας, όχι ως πάσχων αλλά ως μαχητής. Με απέραντη αγάπη ως χριστιανός και ως άνθρωπος διαβάζω το απόσπασμα που μας λέει πώς ο Κύριος υψώθηκε τελικά με όλη Του την ισχύ και άρπαξε το φραγγέλιο για να διώξει από τον Ναό τα γεννήματα της οχιάς, τις έχιδνες. Πόσο τρομερή ήταν η μάχη Του για τον κόσμο ενάντια στο δηλητήριο των Εβραίων. Σήμερα, ύστερα από 2.000 χρόνια, με τη μεγαλύτερη συγκίνηση, συνειδητοποιώ πιο βαθιά από ποτέ ότι για αυτόν τον λόγο έπρεπε Εκείνος να χύσει το αίμα Του πάνω στον Σταυρό. Ως χριστιανός, χρέος έχω όχι να επιτρέπω να με εξαπατούν, αλλά να μάχομαι για την αλήθεια και τη δικαιοσύνη. [...] Και αν κάτι αποδεικνύει ότι ορθώς πράττουμε, τούτο είναι η δυστυχία που καθημερινά μεγαλώνει. Επειδή, ως χριστιανός, έχω επίσης ένα καθήκον απέναντι στον δικό μου λαό.

Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν ο Χίτλερ δανείστηκε την έκφραση «οχιάς γεννήματα» από τον Λούθηρο ή αν την άντλησε κατευθείαν από το Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο (3: 7), όπως προφανώς έκανε ο ίδιος ο Λούθηρος. Όσο δε για την προσπάθεια να παρουσιαστεί ο διωγμός των Εβραίων ως όψη του θελήματος του Θεού, ο Χίτλερ επανήλθε σε αυτό στο «Ο αγών μου»: «Έτσι, πιστεύω ότι σήμερα πράττω σύμφωνα με το θέλημα του Μεγαλοδύναμου Δημιουργού: Υπερασπιζόμενος τον εαυτό μου ενάντια στον Εβραίο, υπεραμύνομαι του έργου του Κυρίου». Αυτά ειπώθηκαν το 1925. Τα επανέλαβε σε μια ομιλία του στο Ράιχσταγκ (γερμανική

Βουλή) το 1938, και έλεγε παρόμοια πράγματα καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του.

Παραθέματα όπως τα προηγούμενα πρέπει να αντιπαραβάλλονται με άλλα από το «Συζητήσεις με τον Χίτλερ στο τραπέζι», όπου, κατά τη γραμματέα του, ο Χίτλερ έπνεε μένεα εναντίον του Χριστιανισμού. Όλα τα ακόλουθα χρονολογούνται από το 1941:

Το ισχυρότερο πλήγμα που δέχτηκε ποτέ η ανθρωπότητα ήταν ο ερχομός του Χριστιανισμού. Ο Μπολσεβικισμός είναι το νόθο παιδί του Χριστιανισμού. Και τα δύο αποτελούν εφευρέσεις του Εβραίου. Το σκόπιμο ψέμα της θρησκείας εισήχθη στον κόσμο από τον Χριστιανισμό.

[...] Ο λόγος για τον οποίο ο αρχαίος κόσμος υπήρξε τόσο καθαρός, φωτεινός και γαλήνιος, είναι το ότι δεν γνώριζε καμία από τις δύο μεγάλες μάστιγες: Τη σύφιλη και τον Χριστιανισμό.

[...] Στο κάτω κάτω της γραφής, δεν έχουμε κανέναν λόγο να επιθυμούμε να ελευθερωθούν οι Ιταλοί και οι Ισπανοί από το ναρκωτικό του Χριστιανισμού. Ας είμαστε εμείς ο μόνος λαός με ανοσία σε αυτή την αρρώστια.

Το «Συζητήσεις με τον Χίτλερ στο τραπέζι», περιέχει και άλλες τέτοιες ρήσεις τού Χίτλερ, όπου συχνά εξισώνει τον Χριστιανισμό με τον Μπολσεβικισμό, ή παρομοιάζει κάποτε τον Καρλ Μαρξ με τον Άγιο Παύλο, χωρίς βέβαια να ξεχνά ποτέ ότι και οι δύο ήταν Εβραίοι (μολονότι ο Χίτλερ, παραδόξως, αρνούσαν κατηγορηματικά ότι ο ίδιος ο Ιησούς ήταν Εβραίος). Είναι πιθανό ότι μέχρι το 1941 ο Χίτλερ βίωσε κάποιου είδους μεταστροφή ή ίσως απογοητεύτηκε από τον Χριστιανισμό. Ή μήπως η άρση των αντιφάσεων έγκειται απλώς στο ότι ήταν ένας καιροσκόπος ψεύτης, τους λόγους του οποίου ούτως ή άλλως δεν πρέπει να εμπιστευόμαστε;

Θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι, παρά τα λεγόμενα του ίδιου και των συνεργατών του, ο Χίτλερ δεν ήταν στην πραγματικότητα θρήσκος, αλλά απλούστατα εκμεταλλευόταν κυνικά το θρησκευτικό συναίσθημα του ακροατηρίου του. Ίσως συμφωνούσε με τον Ναπολέοντα, ο οποίος είπε ότι «η θρησκεία

αποτελεί εξαιρετικό μέσο για τον κατευνασμό των κοινών ανθρώπων», και με τον Σενέκα τον Νεότερο: «*Η θρησκεία είναι για τους κοινούς ανθρώπους αλήθεια· για τους σοφούς, ψεύδος· και για τους ιθύνοντες, χρήσιμη*». Κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί ότι ο Χίτλερ ήταν ικανός για τέτοια ανεντιμότητα. Εάν τούτο αποτελούσε το πραγματικό του κίνητρο όταν υποκρινόταν τον θρήσκο, πρέπει να θυμόμαστε ότι ο Χίτλερ δεν πραγματοποίησε τις θηριωδίες του μόνος του. Οι ίδιες οι αγριότητες διαπράχθηκαν από στρατιώτες και τους αξιωματικούς τους, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν σίγουρα χριστιανοί.

Πράγματι, η χριστιανική πίστη του γερμανικού λαού βρίσκεται στη βάση της ίδιας της υπόθεσης που εξετάζουμε -μιας υπόθεσης η οποία εξηγεί την υποτιθέμενη ανειλικρίνεια των θρησκευτικών διακηρύξεων του Χίτλερ! Ή, εναλλακτικά, ο Χίτλερ θεώρησε αναγκαίο να προσποιηθεί ότι συμπαθεί τον Χριστιανισμό, αλλιώς το καθεστώς του δεν θα απολάμβανε την υποστήριξη που του παρέσχε η Εκκλησία. Αυτή η υποστήριξη εκδηλώθηκε με διάφορους τρόπους, όπως με την επίμονη άρνηση του πάπα Πίου 12ου να πάρει θέση εναντίον των ναζιστών -ένα θέμα που προκαλεί ιδιαίτερα μεγάλη αμηχανία στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία σήμερα. Ο Χίτλερ είτε ήταν ειλικρινής όταν διακήρυσσε τη χριστιανική πίστη του, είτε ψευδόταν, με σκοπό να κερδίσει -πράγμα που πέτυχε εν τέλει- τη συνεργασία των Γερμανών χριστιανών και της Καθολικής Εκκλησίας. Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι τα δεινά του χιτλερικού καθεστώτος απορρέουν από τον Αθεϊσμό.

Ακόμη και όταν καταφερόταν κατά του Χριστιανισμού, ο Χίτλερ ποτέ δεν σταμάτησε να αναφέρεται στη Θεία Πρόνοια· στη μυστηριώδη δύναμη η οποία, όπως πίστευε, τον είχε ξεχωρίσει και επιφορτίσει με τη θεία αποστολή να ηγηθεί της Γερμανίας. Άλλοτε την ονόμαζε Πρόνοια και άλλες φορές Θεό. Το 1938, όταν ο Χίτλερ επέστρεψε θριαμβευτής στη Βιέννη ύστερα από την προσάρτηση της Αυστρίας στη Γερμανία, στον πανηγυρικό λόγο του ανέφερε τον Θεό υπό το προσωπείο της Πρόνοιας και πάλι: «*Πιστεύω ότι το θέλημα του Θεού ήταν να στείλει ένα αγόρι από εδώ έως το Ράιχ, να το αφήσει να μεγαλώσει και να το υψώσει ως την ηγεσία του έθνους, ώστε με τη σειρά του να οδηγήσει την ιδιαίτερη πατρίδα του στο Ράιχ*».

Όταν τον Νοέμβριο του 1939 γλίτωσε από την απόπειρα δολοφονίας εναντίον του στο Μόναχο, ο Χίτλερ το απέδωσε σε παρέμβαση της Πρόνοιας, που του έσωσε τη ζωή κάνοντάς τον να αλλάξει το πρόγραμμά του: «*Τώρα είμαι απολύτως ευχαριστημένος. Το γεγονός ότι έφυγα από την μπιραρία νωρίτερα απ' ότι*

συνήθως, αποτελεί επιβεβαίωση ότι η Πρόνοια επιθυμεί να επιτύχω το στόχο μου». Ύστερα από την αποτυχημένη απόπειρα εναντίον του, ο αρχιεπίσκοπος του Μονάχου, καρδινάλιος Μιχαέλ Φαουχάμπερ, όρισε να ψαλλεί μια δοξολογία στον καθεδρικό της πόλης, «ώστε να ευχαριστήσουμε τη Θεία Πρόνοια εκ μέρους της αρχιεπισκοπής για την ευτυχή διάσωση του Φίρερ». Μερικοί από τους οπαδούς τού Χίτλερ, με την υποστήριξη του Γκέμπελς, δεν δίστασαν να μετατρέψουν το ίδιο το ναζιστικό καθεστώς σε θρησκεία. Η ακόλουθη προσφώνηση, από τον επί κεφαλής της ένωσης εργατικών σωματείων, έχει τη χροιά προσευχής και θυμίζει έως και το «Πάτερ ημών» ή το «Πιστεύω»:

Αδόλφε Χίτλερ! Είμαστε ενωμένοι μαζί σου μόνο! Θέλουμε να ανανεώσουμε τον όρκο μας αυτήν εδώ τη στιγμή: Σε τούτη τη Γη πιστεύουμε μόνο στον Αδόλφο Χίτλερ. Πιστεύουμε ότι ο Εθνικοσοσιαλισμός είναι η μόνη σωτήρια πίστη για τον λαό μας. Πιστεύουμε ότι υπάρχει στους ουρανούς ο Κύριος και Θεός μας, που μας δημιούργησε, που είναι ο ηγέτης μας, που μας καθοδηγεί και φανερά μας ευλογεί. Και πιστεύουμε ότι αυτός ο Κύριος και Θεός μας έστειλε τον Αδόλφο Χίτλερ για να γίνει η Γερμανία το θεμέλιο των πάντων στους αιώνες των αιώνων.

Ο Τζόνναθαν Γκλόβερ, στο αξιόλογο και ανατριχιαστικό επίσης βιβλίο του με τίτλο «Ανθρωπότητα. Μια ιστορία της ηθικής του εικοστού αιώνα», σημειώνει ότι πολλοί επίσης δέχτηκαν τη θρησκευτικού τύπου λατρεία τού Στάλιν όπως την εξέφρασε ένας Λιθουανός συγγραφέας: «Πλησίασα στο πορτρέτο τού Στάλιν, το κατέβασα από τον τοίχο, το ακούμπησα πάνω στο τραπέζι, και με το κεφάλι μου στηριγμένο στα χέρια μου, τον κοίταζα και στοχαζόμουν. Τι έπρεπε να κάνω; Το πρόσωπο του Ηγέτη, όπως πάντα τόσο γαλήνιο, τα μάτια του τόσο καθαρά, διαπεραστικά, κοίταζαν μακριά. Είναι σαν η διαπεραστική του ματιά να τρυπά τους τοίχους του μικρού μου δωματίου και να βγαίνει για να αγκαλιάσει όλη την υφήλιο. [...] Με κάθε μου ίνα, κάθε νεύρο, κάθε σταγόνα του αίματός μου αισθάνομαι ότι, αυτή τη στιγμή, τίποτε άλλο δεν υπάρχει στον κόσμο παρεκτός αυτό το αγαπητό, λατρεμένο πρόσωπο».

Τέτοιοι θρησκευτικής ευλάβειας λιβανωτοί ηχούν περισσότερο ακόμη αηδιαστικοί, καθώς στο βιβλίο του Γκλόβερ παρατίθενται αμέσως μετά την περιγραφή των απίστευτων και τρομακτικών φρικαλεοτήτων που διέπραξε ο Στάλιν.

Ο Στάλιν ήταν άθεος, ο Χίτλερ πιθανότατα όχι· αλλά ακόμη κι αν ήταν, το τελικό

συμπέρασμα όσον αφορά την επιχειρηματολογία για τον Στάλιν και τον Χίτλερ είναι πολύ απλό: Οι άθεοι ως άτομα ίσως κάνουν ανήθικες πράξεις, όμως δεν τις κάνουν στο όνομα του Αθεϊσμού. Ο Στάλιν και ο Χίτλερ έκαναν αποκρουστικές πράξεις, στο όνομα, αντιστοίχως, του απολυτοκρατικού και δογματικού Μαρξισμού, και στο όνομα μιας αρρωστημένης και αντιεπιστημονικής θεωρίας ευγονικής, διανθισμένης με ψευδοβαγκνερικά παραληρήματα. Οι ιεροί πόλεμοι πράγματι γίνονται στο όνομα της θρησκείας και με φρικτή συχνότητα στη διάρκεια της ιστορίας. Δεν μπορώ να σκεφθώ όμως κανέναν πόλεμο που να κηρύχθηκε στο όνομα του Αθεϊσμού. Και γιατί να γίνει κάτι τέτοιο άλλωστε; Ένας πόλεμος μπορεί να υποκινηθεί από την οικονομική απληστία, από την πολιτική φιλοδοξία, να κηρυχθεί εξαιτίας εθνοτικών ή φυλετικών προκαταλήψεων, λόγω παλαιών αδικιών και επιθυμίας για εκδίκηση, ή εξαιτίας της πατριωτικής πίστης στο ανώτερο πεπρωμένο ενός έθνους. Ακόμη πιο βάσιμο κίνητρο για πόλεμο συνιστά η αδιάσειστη πίστη κάποιου ότι η θρησκεία του είναι η μόνη αλήθεια, πίστη ενισχυόμενη από ένα ιερό βιβλίο το οποίο ρητώς καταδικάζει όλους τους αιρετικούς και τους πιστούς αντίπαλων θρησκειών σε θάνατο, και υπόσχεται σαφώς ότι οι μάρτυρες του Θεού θα πάνε κατευθείαν στον παράδεισο. Ο Σαμ Χάρις, όπως άλλωστε τόσο συχνά, πετυχαίνει διάνα, στο «Τέλος της πίστης»:

Ο κίνδυνος από τη θρησκευτική πίστη συνίσταται στο ότι επιτρέπει, σε κατά τα άλλα φυσιολογικά ανθρώπινα όντα, να δρέπουν τους καρπούς της τρέλας και να τους θεωρούν μάλιστα ιερούς. Επειδή κάθε νέα γενεά παιδιών διδάσκεται ότι οι προτάσεις της θρησκείας δεν είναι ανάγκη να αιτιολογούνται, έτσι όπως απαιτείται για όλες τις άλλες, ο πολιτισμός μας πολιορκείται ακόμα από τους στρατούς του παραλογισμού. Ακόμη και σήμερα, σκοτωνόμαστε στο όνομα αρχαίων βιβλίων. Ποιος θα φανταζόταν ποτέ ότι θα ήταν δυνατόν κάτι τόσο τραγικά ανόητο;

Αντιθέτως, γιατί κανείς να κάνει πόλεμο στο όνομα της απουσίας θρησκευτικής πίστης;

Πηγή: «Η περί Θεού αυταπάτη» - Ρίτσαρντ Ντόκινς (Εκδόσεις «Κάτοπτρο»)

Επιπλέον πληροφορίες...

1. Σε διακήρυξη προς το γερμανικό έθνος, την 1η Φεβρουαρίου 1933, ο Χίτλερ δήλωνε:

*Η Εθνική Κυβέρνηση θεωρεί ως πρώτιστο καθήκον της να αναβιώσει στο έθνος, το πνεύμα της ενότητας και της συνεργασίας. Να διατηρήσει και να υπερασπιστεί αυτές τις βασικές αρχές επί των οποίων έχει χτιστεί το έθνος μας. **Θεωρεί τον Χριστιανισμό ως θεμέλιο της εθνικής μας ηθικής**, και την οικογένεια ως βάση της εθνικής ζωής.*

2. Ο Χίτλερ, σε ομιλία του προς τον λαό της Στουτγάρδης, στις 15 Φεβρουαρίου 1933, εκφράζεται θετικά για τον Χριστιανισμό κι αρνητικά για την Αθεία:

*Σήμερα λένε ότι ο Χριστιανισμός βρίσκεται σε κίνδυνο κι ότι η καθολική πίστη απειλείται. Η απάντησή μου είναι η εξής: Αυτόν τον καιρό, οι χριστιανοί και όχι οι διεθνείς άθεοι, βρίσκονται στο προσκήνιο της Γερμανίας. Δεν μιλώ απλά για τον Χριστιανισμό· ομολογώ ότι **δεν θα επιτρέψω ποτέ στον εαυτό μου να συμμαχήσει με τα κόμματα που έχουν ως σκοπό να καταστρέψουν τον Χριστιανισμό**. Δεκατέσσερα χρόνια έχουν πάει χέρι χέρι με την Αθεία. Ποτέ δεν προκλήθηκε μεγαλύτερη ζημιά στον Χριστιανισμό, απ' ότι σ' εκείνα τα χρόνια, όταν τα χριστιανικά κόμματα κυβερνούσαν πλάι πλάι με αυτούς που αρνούνται ακόμη και την ίδια την ύπαρξη του Θεού. Ολόκληρη η πολιτιστική ζωή της Γερμανίας, συνετρίβη και μολύνθηκε σ' εκείνη την περίοδο.*

3. Σε ομιλία που εκφώνησε στο Βερολίνο, στις 24 Οκτωβρίου 1933, ο Χίτλερ εκφράζεται σαφώς εναντίον της Αθείας:

Είμαστε πεπεισμένοι ότι οι άνθρωποι χρειάζονται και απαιτούν την πίστη. Ως εκ τούτου, έχουμε αναλάβει την καταπολέμηση της αθεϊστικού κινήματος, και όχι μόνο με λίγες θεωρητικές δηλώσεις. Θα το εξαλείψουμε.

4. Σε ομιλία που εκφώνησε στο Κόμπλεντς, στις 26 του Αυγούστου του 1934 ο Χίτλερ, αναφέρεται στον κοινό αγώνα με την Εκκλησία, εναντίον της Αθείας, η οποία ταυτίζεται με τον Μπολσεβικισμό:

Τα συμφέροντα της Εκκλησίας δεν μπορεί παρά να συμπίπτουν με τα δικά μας, στον αγώνα μας κατά των συμπτωμάτων εκφυλισμού του σημερινού κόσμου, στον αγώνα μας ενάντια στην μπολσεβίκικη κουλτούρα, ενάντια σε ένα

αθεϊστικό κίνημα, ενάντια της εγκληματικότητας, καθώς και στον αγώνα μας για την συνείδηση της κοινότητας στην εθνική μας ζωή... Αυτά δεν είναι αντιχριστιανικά· αυτά είναι χριστιανικές αρχές.

5. Το ναζιστικό κόμμα (NSDAP), εκφράζει μέσα από το πρόγραμμά του, την προτίμησή του στον «θετικό Χριστιανισμό»:

Ζητάμε την ελευθερία όλων των θρησκευτικών δογμάτων στο κράτος, στον βαθμό που δεν θέτουν σε κίνδυνο την ύπαρξή του ή δεν συγκρούονται με τα έθιμα και τα ηθικά συναισθήματα της γερμανικής φυλής. Το κόμμα, ως εκ τούτου, αντιπροσωπεύει την άποψη ενός θετικού Χριστιανισμού, χωρίς το ίδιο να συνδέεται με κανένα συγκεκριμένο δόγμα.

6. Ο όρκος των Ες Ες:

*Σ' εσένα Αδόλφε Χίτλερ, αρχηγέ και καγκελάριε του γερμανικού κράτους, δίνω όρκο πίστης και θάρρους. Ορκίζομαι σ' εσένα και στους βαθμοφόρους, που εσύ διάλεξες, υπακοή μέχρι θανάτου. **Ο Θεός ας είναι μάρτυς μου!***

7. Ο προσωπικός φωτογράφος του Χίτλερ, Χάινριχ Χόφμαν, αναφέρει τον αντισημίτη ιερέα και θεολόγο, Μπέρνχαρντ Στέμπφλε, ως ανήκοντα στον στενό κύκλο του Χίτλερ και σύμβουλο επί των θρησκευτικών ζητημάτων.

8. Σχέσεις Εκκλησίας και Χίτλερ: